

نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 (PID-5) در بی‌تفاوتی اخلاقی

سید هاشم اسماعیل زاده، دکتر قاسم آهی*

گروه روانشناسی، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۸/۹/۰۹، تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۱/۰۸)

چکیده

زمینه: مشکلات و مسائل اخلاقی مربوط به رفتار افراد جامعه و به‌طور خاص زندانیان از جمله نافرمانی و گستاخی نسبت به زندانبانان، مسئولان و سایر زندانیان، بد اخلاقی‌های رایج در روابط دوستانه و خشونت‌های درون زندان از معضلات جدیدی هستند که یافتن راه‌حل برای آن‌ها، توسل به اندیشه‌های نو در قلمرو اخلاق را می‌طلبد. این پژوهش باهدف بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (PID-5) DSM-5 در بی‌تفاوتی اخلاقی زندانیان شهر بیرجند انجام شد.

روش: نوع پژوهش توصیفی - همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه زندانیان شهر بیرجند به تعداد ۴۲۰۰ نفر بودند که از بین آن‌ها به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰۰ نفر انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 (PID-5) و مقیاس بی‌تفاوتی اخلاقی بود و داده‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین بی‌تفاوتی اخلاقی و ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بیشترین مقدار همبستگی بین بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی و ستیزه‌گری و کمترین همبستگی بین بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی با روان‌پریشی‌گرایی مشاهده شد ($p < 0/01$). به‌علاوه مشخص شد که از بین ابعاد پاتولوژیک شخصیت فقط دو بعد ستیزه‌گری و گسیختگی تبیین‌کننده واریانس بی‌تفاوتی‌های اخلاقی هستند و این دو بعد روی هم به ترتیب ۲۰، ۱۸ و ۲۶ درصد واریانس بی‌تفاوتی از طریق شخصیت زدایی، بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی و بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی را تبیین می‌کنند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاضر نشان‌دهنده نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک در بی‌تفاوتی اخلاقی بود و می‌توان از طریق تعدیل و اصلاح این ویژگی‌های پاتولوژیک شخصیتی بی‌تفاوتی اخلاقی را کاهش داد.

کلیدواژه‌گان: ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک، بی‌تفاوتی اخلاقی، PID-5

سر آغاز

روانشناسی اخلاقی^۱ یکی از حوزه‌های پژوهشی است که در سال‌های اخیر توجه گسترده‌ای را به خود معطوف داشته است و روانشناسان، عصب‌شناسان و متخصصان اقتصاد رفتاری^۲ برای فهم قضاوت‌ها و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی در انسان تلاش زیادی کرده‌اند و مجموعه گسترده‌ای از پیشرفت‌های اخیر در درک اخلاق شامل بینش‌هایی درباره ریشه‌های تکامل برخی جنبه‌های اخلاقی، مبانی تکاملی اخلاق، تفاوت در رفتار مربوط به تصمیم‌گیری اخلاقی بین انسان و گونه‌های دیگر و راه‌هایی است که در آن اخلاق به‌وسیله فرآیندهای درون‌گروهی و بین‌گروهی و پایه‌های قضاوت اخلاقی در انسان هدایت می‌شود (۱).

محققان علم اخلاق معتقدند که ارتباط مداوم با علم اخلاق و پژوهش‌های مرتبط با آن تنها راه درمان نفس انسان است و تنها این علم است که درمان دردهای روان انسان را در اختیار دارد و اولین گام در جهت رسیدن به این هدف شناخت و ارزیابی دقیق ویژگی‌ها و پیش‌آیندهای عاطفی - شخصیتی درگیر در انجام رفتارهای غیر اخلاقی است (۲). یکی از حوزه‌هایی که توسط پژوهشگران کمتر مورد توجه قرار گرفته است و موضوع اصلی پژوهش حاضر بر آن متمرکز است بی‌تفاوتی اخلاقی^۳ است. در راستای رسیدن به این هدف محققان معتقدند که تمرکز بر رابطه بین

نویسنده مسئول: نشانی الکترونیکی: Ahigh1356@yahoo.com

دکتر قاسم آهی و سید هاشم اسماعیل زاده: نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 (PID-5) در بی‌تفاوتی اخلاقی

شخصیت و رفتارهای غیراخلاقی مهم است، زیرا ویژگی‌های شخصیتی باینکه چگونه افراد اطلاعات مربوط به محیط خود را پردازش می‌کنند؛ مرتبط هستند و این مسئله بر ارزش‌ها، انگیزه‌ها و اهدافی که افراد برمی‌گزینند، تأثیر می‌گذارند (۳). برای مثال پژوهش‌ها نشان داده‌اند که ویژگی‌های شخصیتی آزارنده از جمله سایکوپاتی و ماکیاولیسم با نقص در همدلی و تمایل به قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه^۴ مرتبط هستند (۴ و ۵). به‌منظور گسترش ویژگی‌های شخصیتی آزاردهنده، پژوهش‌های جدید بر ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک^۵ متمرکز شده‌اند که به‌عنوان مدل‌های صفتی راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی-ویرایش پنجم DSM-5 شناخته می‌شوند و شامل ستیزه‌گری^۶ (تمایلات پرخاشگرانه همراه با سلطه‌گری و حسادت)، بریدگی یا گسیختگی^۷ (درون‌گرایی، انزوای اجتماعی و بی‌لذتی)، مهارگسیختگی^۸ (تکانش‌گری و هیجان‌خواهی)، عاطفه منفی^۹ (تمایل به تجربه هیجانات منفی، از جمله اضطراب، افسردگی) و روان‌پریشی^{۱۰} (جدا شدن از واقعیت و تمایل به الگوهای تفکر غیرمنطقی) می‌شوند (۶). اگرچه پژوهش‌های مرتبط با ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیکال هنوز در مراحل اولیه هستند با این حال مشخص شده است که این ویژگی‌ها با دامنه گسترده‌ای از سازه‌های روان‌شناختی از جمله توانایی درک حالت‌های هیجانی دیگران، تمایلات غیراخلاقی، قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه، سلامت روان، سبک‌های تفکر جرم‌زا، قضاوت‌های اخلاقی، قماربازی و سایکوپاتی همبسته است (۷-۱۲).

آن‌گونه که اشاره شد بخشی از پژوهش‌ها بر اخلاق و پدیده‌ای به نام نقض حقوق و رفاه افراد متمرکز است و بخشی بر استدلال اخلاقی و مکانیزم‌های شناختی خودخواهانه که اجازه می‌دهد تا افراد نسبت به پیامدهای مضر اعمالشان به لحاظ اخلاقی بی‌تفاوت باشند (۱۳). درحالی‌که اکثریت افراد درست از غلط را تشخیص می‌دهند، برای بسیاری راحت‌تر است تا در ارتباط با دیگران از اصول اخلاقی خود عدول کنند؛ رفتاری که بی‌تفاوتی اخلاقی نامیده می‌شود (۱۴). بی‌تفاوتی اخلاقی فرآیندی است که از طریق آن شخص معیارهای اخلاقی را کنار می‌گذارد تا خود قضاوتی منفی مربوط به اعمال مضرانه‌اش را کاهش دهد؛ به عبارتی بی‌تفاوتی اخلاقی مجموعه‌ای از مکانیسم‌های شناختی-اجتماعی است که به فرد امکان می‌دهد تا اعمال خود را که برای ایمنی اجتماعی قابل تحقیر و زبان‌آور است را به‌منظور حفظ عزت‌نفس خود توجیه کند (۱۵). بی‌تفاوتی اخلاقی شامل چهار طبقه است که به لحاظ مفهومی و تجربی ۸ مکانیزم را شامل می‌شود (۱۴). هر یک از این چهار طبقه به افراد اجازه می‌دهد تا به دیگران به‌راحتی صدمه بزنند و از خود ادراکی منفی هم در طول و هم بعد از عمل اجتناب کنند، بی‌آنکه خود را خوار شمرده شود. این مکانیزم‌ها عبارت‌اند از توجیه اخلاقی، برچسب زدن مدیرانه، مقایسه سودمند، جابجایی مسئولیت، تقسیم (لوٹ) مسئولیت، بی‌اعتنایی به پیامدها یا تحریف آن‌ها، غیرانسانی کردن یا غیر فردی کردن قربانیان و نسبت دادن سرزنش (۱۶). بررسی‌های بیشتر و تحلیل‌های سطح بالاتر منجر به ترکیب مکانیزم‌های هشت‌گانه در سه طبقه بی‌تفاوتی از طریق

شخصیت زدایی^{۱۱}، بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی^{۱۲} و بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی^{۱۳} شده است. بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی شامل دو مکانیزم غیرانسانی کردن قربانیان و نسبت دادن سرزنش است. بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی دربرگیرنده سه مکانیزم مقایسه سودمند، جابجایی مسئولیت و تقسیم مسئولیت است. بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی نیز شامل سه مکانیزم توجیه اخلاقی، برچسب زدن مدیرانه و بی‌اعتنایی به پیامدها یا تحریف آن‌ها می‌شود (۱۷).

ارتباط سازه بی‌تفاوتی اخلاقی با برخی از سازه‌های روان‌شناختی از جمله نگرش‌های غیراخلاقی مصرف‌کننده، ویژگی‌های شخصیتی از جمله نارسیم، ویژگی‌های سنگدلانه-عدم هیجان^{۱۴} و رفتارهای مطلوب اجتماعی بررسی شده است (۱۴-۱۹). اگرچه در بیشتر این پژوهش‌ها بی‌تفاوتی اخلاقی به‌عنوان یک متغیر پیش‌بین مورداستفاده قرار گرفته است اما در بعضی از پژوهش‌ها به‌عنوان یک متغیر میانجی و به‌طور خاص در ارتباط با ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان متغیر ملاک موردبررسی قرار گرفته است. در یک مطالعه گزارش شد که افراد دارای ویژگی‌های شخصیتی آزاردهنده از جمله سردی (غیر هیجانی بودن)، بی‌رحمی و سنگدلی احتمال بیشتری هست تا نگرش‌های بی‌تفاوتی اخلاقی را نشان دهند (۱۳). در مطالعه‌ای دیگر مشخص شد که ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی سنگدلانه-عدم هیجان و نظام فعال‌سازی رفتار با پرخاشگری رابطه‌ای از طریق بی‌تفاوتی اخلاقی میانجی می‌شود (۱۸). یافته‌های مطالعه دیگر نشان داد که از بین سه‌گانه‌های تاریک شخصیت بعد سایکوپاتی و ماکیاولیسم پیش‌بینی کننده بی‌تفاوتی اخلاقی هستند (۱۶). اگرچه پژوهش‌های مربوط به ارتباط ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک با بی‌تفاوتی اخلاقی اندک است در ادامه پژوهش‌های مربوط به ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک و سایر حوزه‌های اخلاقی گزارش می‌شود که تا حدی می‌تواند روشن‌کننده ارتباط و اهمیت موضوع این پژوهش باشد. در یک مطالعه گزارش شد که ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک پیش‌بینی کننده حرص و حسادت هستند (۳). یافته‌های یک مطالعه دیگر نشان داد که ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک با قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه شخصی^{۱۵} و غیرشخصی^{۱۶} مرتبط هستند (۱). در مطالعه‌ای دیگر مشخص شد که ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیکال پیش‌بینی کننده حساسیت‌پذیری به آسیب و عدالت و تفکر درباره وفاداری، اقتدار و احترام درون‌گروهی است (۱۰).

درمجموع آن‌گونه که در بالا مشخص شد ویژگی‌های شخصیتی و به‌طور خاص ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک با سازه‌های روان‌شناختی رابطه دارند، با این حال پژوهش‌های انجام‌شده درباره ارتباط بین شخصیت و اخلاق و به‌طور خاص در زندانیان محدود است. زندان‌ها مکان‌هایی هستند که در آن مشکلات و مسائل اخلاقی از جمله نافرمانی و گستاخی نسبت به زندانبانان، مسئولان و سایر زندانیان، بداخلاقی‌های رایج در روابط دوستانه، خشونت‌های درون زندان، بداخلاقی‌های سیاسی و... رایج هستند و یافتن راه‌حل برای آن‌ها، توسل به اندیشه‌های نو در قلمرو اخلاق را طلب می‌کند انجام پژوهش در این حیطه، این امکان را

برای گردآوری داده‌ها از ۲ پرسشنامه استاندارد استفاده شد. (۱) مقیاس بی‌تفاوتی اخلاقی بندورا به‌منظور سنجش مکانیزم‌های اخلاقی ساخته شد (۲۰). این مقیاس ۳۲ آیتم دارد و بر مبنای مکانیزم‌های هشت‌گانه‌ای که افراد را قادر می‌سازد تا از اصول اخلاقی خود سرپیچی کنند، بی‌آنکه خوار شمرده شوند طراحی شده است. پاسخ‌ها بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف درجه‌بندی می‌شوند. نتایج تحلیل عاملی با روش مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس یک ساختار تک عاملی استخراج کرد که $16/2$ درصد از واریانس کل را تبیین کرد. ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برای این مقیاس $0/82$ محاسبه شد. نسخه تعدیل‌شده این پرسشنامه بر روی یک نمونه ۵۱۳ نفری در دامنه سنی ۱۵ تا ۲۵ سال موردبررسی قرار گرفت (۱۷) و نتایج تحلیل عاملی تأییدی ساختار سه عاملی سطح بالاتر را تأیید کرد

($RMSEA=0.016$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.98$, $ECVI=0.11$, $CAIC=156.92$)

این سه عامل عبارت‌اند از بی‌تفاوتی از طریق شخصیت زدایی، بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی و بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی. از آنجا که این پرسشنامه در ایران هنجاریابی نشده است برای تعیین روایی پرسشنامه از تحلیل عاملی تأییدی و برای تعیین پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی از ساختار سه عاملی رایبو-گاری و همکاران (۱۷) حمایت کرد.

شاخص‌های تحلیل عاملی تأییدی ($\chi^2=1184.91$, $df=374$, $p<0.01$, $IFI=0.92$, $NNFI=0.91$, $CFI=0.92$, $GFI=0.88$, $RMSEA=0.085$)

حاکمی از برازندگی مدل بود. آلفای کرونباخ برای عامل اول با هفت آیتم $0/74$ ، برای عامل دوم با ۱۲ آیتم $0/80$ و برای عامل سوم با ۱۰ آیتم $0/82$ برآورد شد.

(۲) پرسشنامه شخصیتی *PDI-5* بر اساس نسخه تجدیدنظر شده *DSM-5* و با یک رویکرد ابعادی به نام *PID-5* طراحی شد (۶). این پرسشنامه شامل دو فرم بلند ۲۲۰ و کوتاه ۲۵ سؤالی است که با مقیاس چهارگزینه‌ای لیکرت از صفر (کاملاً اشتباه) تا ۳ (کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. پرسشنامه پنج حوزه کلی و ۲۵ وجه را شامل می‌شود. حوزه‌های کلی عبارت‌اند از: عاطفه منفی، گسیختگی، ستیزه‌گری، مهارت‌گسیختگی و روان‌پریشی‌گرایی. مطالعات انجام‌شده در خصوص این پرسشنامه نشان‌دهنده خصوصیات قابل قبول پرسشنامه *PID-5* است. روایی سازه و ساختار ۵ عاملی پیشنهادی در پژوهش‌های متعددی تأییدشده است (۲۱). ساختار عاملی این پرسشنامه در ایران بررسی شد و ساختار ۵ عاملی استخراج شد که ۷۰ درصد از کل واریانس را تبیین کرد. روایی محتوایی و همسانی درونی پرسشنامه مناسب گزارش شد. همچنین روایی پرسشنامه به روش روایی هم‌زمان با استفاده از پرسشنامه نئو (*NEO-AC*) تعیین شد و بین اغلب وجوه شخصیتی بر اساس *PID-5* و بعد روان رنجور خوبی *NEO*

فراهم می‌سازد که متصدیان، یافته‌های آن را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در عرصه‌های نظری و عملی به‌کارگیرند. به عبارتی تشخیص و شناسایی پیش‌آیندهای رفتارهایی نظیر بی‌تفاوتی‌های اخلاقی منجر به تعاملات بهتر با زندانیان، طراحی برنامه‌های درمانی مداخله‌ای بهتر به‌منظور پیشگیری یا درمان مشکل، تقویت برنامه‌های موجود، کاهش فشارهای روانی بر آن‌ها و درنهایت کاهش رفتارهای غیراخلاقی خواهد شد؛ بنابراین بررسی و درک بهتر درباره رشد فاکتورهایی که در بی‌تفاوتی‌های اخلاقی نقش بازی می‌کند مهم است زیرا فهم بهتر مشخص می‌کند که چه گام‌هایی برای ممنوعیت از چنین رفتارهایی باید برداشته شود. به‌علاوه تلاش در جهت کاهش رفتارهای غیراخلاقی به سود جامعه نیز است، زیرا از طریق کاهش این رفتارها و پیامدهای نامطلوب آن‌ها بهزیستی فرد، خانواده و جامعه افزایش می‌یابد. برای رسیدن به هدف باید پیش‌آیندهای رفتارهای غیراخلاقی را شناخت و آن را از جوانب مختلف موردبررسی قرارداد. سؤال این است که چرا اخلاق در ادبیات پژوهشی روانشناسی تا این حد نادیده انگاشته شده است؟ دو پاسخ احتمالی برای این سؤال وجود دارد: اول اینکه به نظر بسیاری از محققان مفاهیم اخلاقی بعد ماورایی دارد و تعریف چنین مفاهیمی پیچیده است و ابهام دارد و دوم نداشتن یک مقیاس مناسب جهت اندازه‌گیری این مفاهیم است. نداشتن ابزار سنجش یک شکاف آشکار در متون پژوهشی است، زیرا بدون روش ارزیابی مورداطمینان، علم تقریباً متوقف می‌شود و توسعه نظریه‌ها با کندی و دشواری روبه‌رو می‌شود. پژوهش‌هایی از این قبیل بر آن است تا با گشودن افق‌ها و چشم‌اندازهای نوین منجر به درک عمیق‌تر و درست‌تر ماهیت انسان شود. بر این اساس پژوهش حاضر به‌منظور پاسخ‌گویی به این سؤال انجام می‌شود که آیا ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک در بی‌تفاوتی اخلاقی نقش دارد؟

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف جزو پژوهش‌های کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها جزو پژوهش‌های توصیفی-همبستگی بود و جامعه آماری آن را کلیه زندانیان شهر بیرجند که تعداد آن‌ها ۴۲۰۰ نفر می‌باشد، تشکیل داد. تعداد اعضای نمونه در این پژوهش با توجه به حجم جامعه (۴۲۰۰) و بر مبنای استفاده از فرمول کرجسی - مورگان (۱۹۷۰) ۳۸۴ نفر (حداکثر حجم ممکن در جدول مورگان) برآورد گردید. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. از مجموع ۳۸۴ پرسشنامه توزیع‌شده ۳۰۰ پرسشنامه واجد ملاک‌های لازم جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها تشخیص داده شد. بقیه پرسشنامه‌ها ناقص پر شده بود که کنار گذاشته شد. از مجموع ۳۰۰ نفر ۲۴۷ نفر (۸۲/۳۳ درصد) مرد و ۵۳ نفر (۱۷/۶۷ درصد) زن بودند. دامنه سنی بین ۱۹ تا ۶۰ سال با میانگین سن آزمودنی‌ها $35/55$ و انحراف معیار سنی $8/79$ بود. از مجموع ۳۰۰ نفر ۷۸ نفر (۲۶/۰۰ درصد) زیر ۳۰ سال، ۱۳۹ نفر (۴۶/۳۳ درصد) بین ۳۰ تا ۴۰ سال، ۵۴ نفر (۱۸/۰۰ درصد) بین ۴۰ تا ۵۰ سال و ۲۹ نفر (۹/۶۷ درصد) بالای ۵۰ سال سن دارند.

دکتر قاسم آهی و سید هاشم اسماعیل زاده: نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 (PID-5) در بی‌تفاوتی اخلاقی

متغیرهای پژوهش از مفروضه نرمال بودن تخطی ندارند. مفروضه استقلال باقیمانده‌ها به کمک آماره دوربین واتسون و بررسی هم خطی چندگانه متغیرهای مستقل به کمک آماره عامل تورم واریانس و شاخص تولورنس بررسی شد. مقدار آماره دوربین حاکی از عدم تخطی از مفروضه استقلال باقیمانده‌ها است. همچنین مقدار شاخص عامل تورم واریانس و شاخص تولورنس عدم هم خطی بودن چندگانه را نشان داد (جدول ۳). در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش که شامل میانگین، انحراف استاندارد، چولگی و کشیدگی ارائه شده است. در جدول ۲ ماتریس همبستگی بین بی‌تفاوتی اخلاقی و ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک ارائه شده است.

همبستگی مثبت و معنی‌داری و با سایر ابعاد یعنی برون‌گرایی، وجدان‌گرایی، باز بودن به تجربه و توافق‌پذیری رابطه مثبت و معنی‌داری گزارش شد (۲۲). از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه و نرم‌افزار SPSS-22 برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

در ابتدا متغیرها جهت احتمال تخطی از کدگذاری، مفروضه‌های آماری و اندازه‌های از دست‌رفته و داده‌های پرت غربال‌گری شدند. پس از جایگزینی و تعدیل داده‌های نامناسب با روش حذف فهرستی مفروضه نرمال بودن داده‌ها بررسی شد. برای بررسی مفروضه نرمال بودن روش کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. تحلیل‌ها نشان داد هیچ‌یک از

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
عاطفه منفی	۱۲۷/۴۴	۲۱/۶۹	-۰/۲۱	-۰/۰۳
گسیختگی	۹۹/۷۱	۱۸/۳۲	-۰/۰۶	-۰/۲۴
ستیزه‌گری	۹۰/۲۳	۱۹/۳۲	۰/۰۵	-۰/۳۲
مهار گسیختگی	۱۰۷/۱۸	۱۶/۲۰	-۰/۱۲	۰/۰۶
روان‌پریشی‌گرایی	۷۳/۵۹	۱۷/۰۷	-۰/۰۵	-۰/۲۳
بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی	۱۸/۲۷	۵/۲۱	-۰/۱۳	-۰/۱۳
بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی	۲۹/۶۴	۸/۴۲	-۰/۰۲	-۰/۳۰
بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی	۲۳/۰۰	۷/۶۷	۰/۳۱	-۰/۴۰

جدول ۲: همبستگی بین بی‌تفاوتی اخلاقی و ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک

متغیر	بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی		بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی		بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی	
	r	p	r	p	R	p
عاطفه منفی	۰/۳۶**	۰/۰۰۱	۰/۳۴**	۰/۰۰۱	۰/۳۳**	۰/۰۰۱
گسیختگی	۰/۳۹**	۰/۰۰۱	۰/۳۳**	۰/۰۰۱	۰/۳۸**	۰/۰۰۱
ستیزه‌گری	۰/۴۱**	۰/۰۰۱	۰/۴۱**	۰/۰۰۱	۰/۵۰**	۰/۰۰۱
مهار گسیختگی	۰/۳۴**	۰/۰۰۱	۰/۳۴**	۰/۰۰۱	۰/۳۶**	۰/۰۰۱
روان‌پریشی‌گرایی	۰/۳۰**	۰/۰۰۱	۰/۳۱**	۰/۰۰۱	۰/۳۳**	۰/۰۰۱

به‌علاوه کمترین همبستگی بین بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی با روان‌پریشی‌گرایی مشاهده می‌شود، این همبستگی نیز مثبت و معنی‌دار است ($p < ۰/۰۱$).

آن‌گونه که در جدول مشخص است بیشترین مقدار همبستگی بین بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی و ستیزه‌گری مشاهده می‌شود، این همبستگی مثبت و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنی‌دار است ($p < ۰/۰۱$).

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون بی‌تفاوتی از طریق ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک

متغیر	r	r ²	B	SE	Beta	T	P	VIF	Durbin Watson	olerance
بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی	۰/۴۱	۰/۱۷	-۰/۰۸	-۰/۰۲	-۰/۲۸	۴/۲۶	۰/۰۰۱	۱/۵۸	۱/۸۶	۰/۶۳
	۰/۴۵	۰/۲۰	-۰/۰۶	-۰/۰۲	-۰/۲۲	۳/۳۸	۰/۰۰۱	۱/۵۸		۰/۶۳
بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی	۰/۴۱	۰/۱۷	-۰/۱۴	-۰/۰۳	-۰/۳۳	۴/۹۶	۰/۰۰۱	۱/۵۸	۱/۹۰	۰/۶۳
	۰/۴۲	۰/۱۸	-۰/۰۶	-۰/۰۳	-۰/۱۴	۲/۰۵	۰/۰۴	۱/۵۸		۰/۶۳
بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی	۰/۵۰	۰/۲۵	-۰/۱۷	-۰/۰۳	-۰/۴۲	۶/۶۸	۰/۰۰۱	۱/۵۸	۲/۰۲	۰/۶۳
	۰/۵۱	۰/۲۶	-۰/۰۵	-۰/۰۳	-۰/۱۳	۲/۰۲	۰/۰۴۵	۱/۵۸		۰/۶۳

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که:

ستیزه‌گری و گسیختگی پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی می‌باشند و روی هم ۲۰ درصد واریانس بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی را تبیین می‌کنند ($R Square = 0.20$). یک واحد تغییر در ستیزه‌گری و گسیختگی به ترتیب سبب افزایش ۰/۲۸ و ۰/۲۲ نمرات بی‌تفاوتی از طریق شخصیت‌زدایی می‌شوند.

ستیزه‌گری و گسیختگی پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی می‌باشند و روی هم ۱۸ درصد واریانس بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی را تبیین می‌کنند ($R Square = 0.18$). یک واحد تغییر در ستیزه‌گری و گسیختگی به ترتیب سبب افزایش ۰/۳۳ و ۰/۱۴ نمرات بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی می‌شوند.

ستیزه‌گری و گسیختگی پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی می‌باشند و روی هم ۲۶ درصد واریانس بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی را تبیین می‌کنند ($R Square = 0.26$). یک واحد تغییر در ستیزه‌گری و گسیختگی به ترتیب سبب افزایش ۰/۴۲ و ۰/۱۳ نمرات بی‌تفاوتی از طریق عقلانی‌سازی می‌شوند.

بحث

مطابق با یافته‌های پژوهش مشخص شد که رابطه معنی‌داری بین ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک با بی‌تفاوتی اخلاقی وجود دارد و دو بعد ستیزه‌گری و گسیختگی پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی اخلاقی است. یافته‌های مربوط به نقش ستیزه‌گری و گسیختگی در پیش‌بینی بی‌تفاوتی اخلاقی با یافته‌های سایر محققان همسو است (۱۸؛ ۱۰؛ ۲۳؛ ۲۴). در یک مطالعه گزارش شد که بی‌تفاوتی اخلاقی در رابطه بین ویژگی‌های بی‌رحمی-عدم هیجان و فعال‌سازی رفتاری با پرخاشگری نقش میانجی دارد (۱۸). یک مطالعه دیگر نشان داد که ستیزه‌گری با ارزش‌های اخلاقی ضعیف‌تر مرتبط است و افراد با نمرات بالا در ستیزه‌گری هنگام انجام قضاوت‌های اخلاقی کمتر نگران عدالت و اجتناب از آسیب به دیگران هستند، به عبارتی چنین افرادی دغل‌کارتر، فریبکارتر و پرخاشگرتر هستند (۱۰). در یک مطالعه دیگر مشخص شد که افراد با ویژگی‌های سنگ‌دلی، فقدان پشیمانی و بی‌هیجانی احتمال بیشتری دارد تا نگرش‌های بی‌تفاوتی اخلاقی را نشان دهند (۱۳). همچنین یافته‌ها نشان داد که نوجوانان با ویژگی‌های شخصیتی بی‌رحمی-بی‌احساسی قادر نیستند تأثیر اعمال غیراخلاقی خود بر دیگران را برآورد کنند و چنین مشکلی در درک اثرات رفتارهای ضداجتماعی منجر به پرخاشگری می‌شود (۲۵). همچنین گزارش‌ها نشان می‌دهد که گسیختگی با قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه شخصی و غیرشخصی مرتبط است (۱). همسو با چنین یافته‌هایی مشخص شده است که قضاوت‌های اخلاقی افراد با سطوح بالای گسیختگی بر مسائل مربوط به آسیب و بی‌عدالتی متمرکز نیست و افراد با سطوح بالای گسیختگی تمایل دارند تا تحت شرایط دیسترس‌زا رفتارهای تکانشی تخریبی را

نشان دهند. به عبارتی افرادی که این تمایلات را نشان می‌دهند، کمتر اعمالی را که سبب درد و رنج دیگران است را محکوم می‌کنند و یا برعکس کمتر اعمالی را می‌پذیرند که موجب کاهش یا ممنوعیت آسیب می‌شود. این نتایج هماهنگ با یافته‌های پیشین نشان می‌دهد که به ستیزه‌گیری و گسیختگی با فقدان نگرانی درباره آسیب از اجتناب به هنگام تصمیم‌گیری‌های اخلاقی و مشکل در فهمیدن حالت‌های روانی دیگران مرتبط است (۱۰). بررسی رابطه بین سایر ابعاد شخصیت با سایر ابعاد اخلاقی نیز نتایج مشابهی بدست داده است. برای مثال مشخص شده است که روان رنجورخوبی با رهبری اخلاقی رابطه منفی دارد (۲۵، ۲۶).

در تبیین چنین یافته‌های بر اساس مدل پرخاشگری عمومی^{۱۷}، حالات درونی نظیر شناخت‌های پرخاشگرانه، از طریق افزایش احتمال پاسخ‌های پرخاشگرانه، بر فرایند تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارند. پژوهش‌های اخیر با بررسی مدل‌های تعاملی میان فاکتورهای شناختی-اجتماعی و شخصیتی، نظیر تکانش‌گری و صفات جامعه‌ستیزانه، تبیین‌های برای پرخاشگری ارائه کرده‌اند. به‌عنوان مثال، نظریه‌ی شناختی اجتماعی خود اخلاقی^{۱۸} بیان می‌کند که پرخاشگری با سوگیری‌ها در اصول اخلاقی نظیر بی‌تفاوتی اخلاقی، که مکانیسمی شناختی است که فرد را قادر می‌سازد که رفتارهایی که غیراخلاقی هستند را اخلاقی جلوه دهد، رابطه دارد (۲۷). این یافته همچنین از نظر تئوری با یافته‌های به‌دست‌آمده در زمینه‌ی تصمیم‌گیری اخلاقی و اهمیت دیدگاه‌گیری شناختی و عاطفی^{۱۹} آیزنبرگ (۲۸) همسو است. آیزنبرگ معتقد است که حتی افرادی که دارای سطوح زیر بالینی جامعه‌ستیزی‌اند، به‌آسانی رفتارهای آسیب‌زایشان را توجیه می‌کنند و اغلب مقاومت بالایی به تلاش‌های درمانی طراحی‌شده برای انجام دوباره رفتارهای اخلاقی دارند. به‌عبارت‌دیگر افراد فاقد همدلی یا با همدلی سطحی نسبت به دیگران، به‌ویژه در موقعیت‌های آشفته‌کننده، ممکن است به‌آسانی پیامدهای منفی رفتارهای آزارنده‌شان را نادیده بگیرند. در مقابل، افراد دارای همدلی عمیق نسبت به دیگران، نمی‌توانند نسبت به نادیده گرفته شدن ماهیت انسانی قربانیان رفتارهای آزارنده بی‌تفاوت باشند.

آن‌گونه که در قسمت یافته‌ها مشخص شد ستیزه‌گری بعدی از ویژگی‌های پاتولوژیک است که در تبیین واریانس ابعاد سه‌گانه بی‌تفاوتی اخلاقی نقش داشت. این نشان می‌دهد که افراد با سطوح بالای ستیزه‌گری احتمال بیشتری دارد تا دامنه‌ای از تمایلات غیراخلاقی را نشان دهند. ستیزه‌گری سیستمی محافظتی در وجود فرد است. این سیستم محافظتی افراد را ترغیب به اولویت دادن خواسته‌های خودشان بر خواسته‌های دیگران و تلاش برای غلبه کردن بر اشخاص و موانعی که مانع از دستیابی به این خواسته‌ها می‌شوند، می‌کند (۲۹). این نتایج بیان می‌کنند که افراد دارای ستیزه‌گری بالا عموماً آمادگی لازم برای استفاده از رفتارهای غیراخلاقی به منظر برآوردن نیازهایشان، حتی اگر این کار هزینه زیادی را به دیگران تحمیل کند، را دارند.

دکتر قاسم آهی و سید هاشم اسماعیل زاده: نقش ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 (PID-5) در بی‌تفاوتی اخلاقی

مختلف داشته باشد. بر این اساس پیشنهاد می‌شود تا کارگاه‌هایی به‌منظور تعدیل و کاهش این ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک در زندانیان، توسط متخصصان و متصدیان سازمان زندان‌های کشور برگزار شود. تهیه و تدوین محتوای آموزشی به‌منظور آشنایی متخصصان و کارکنان زندان با این الگوهای شخصیتی ناسازگارانه پیشنهاد می‌شود. همچنین با توجه به نقش وراثت در ایجاد الگوهای رفتار ناسازگارانه پیشنهاد می‌شود در زمینه غربال‌گیری سریع و شناسایی فرزندان دارای والدین گرفتار با نمره‌های بالا در ویژگی‌های پاتولوژیک تا قبل از بزرگسالی و ازدواج اقدام شود و پس از غربال‌گیری و شناسایی افراد مستعد اقدامات درمانی لازم صورت گیرد.

نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد بین ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک با بی‌تفاوتی اخلاقی رابطه وجود دارد و دو بعد ستیزه‌گری و گسیختگی شخصیت پاتولوژیک پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی اخلاقی است. بنابراین در نظر گرفتن نقش این متغیرهای پیش‌بین توسط متخصصان، درمانگران و برنامه‌ریزان به‌هنگام کار با دانشجویان و به‌طور خاص در مراکز مشاوره‌ای و درمانی ضروری به نظر می‌رسد و می‌توان از طریق تعدیل و اصلاح این ویژگی‌های پاتولوژیک شخصیتی بی‌تفاوتی اخلاقی را کاهش داد.

ملاحظه‌های اخلاقی

ملاحظه‌های اخلاقی شامل رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، عدم درج نام و نشانی پاسخ‌دهندگان در پرسشنامه، تأکید بر محرمانه ماندن اطلاعات و اجتناب از آسیب رساندن به آزمودنی‌ها بود.

سپاسگزاری

از کلیه مسئولان، متصدیان و زندانیان شهر بیرجند که پژوهشگر را در تکمیل پرسشنامه‌های یاری دادند، صمیمانه تقدیر و تشکر می‌گردد. لازم به ذکر است که این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند می‌باشد. از این‌رو، پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از زحمات کلیه مسئولان دانشگاه و به‌طور خاص معاونت پژوهشی سپاسگزاری نمایند.

واژه‌نامه

1. Moral psychology	روانشناسی اخلاقی
2. Behavioral economists	اقتصاد رفتاری
3. Moral disengagement	بی‌تفاوتی اخلاقی
4. Utilitarian moral judgments	قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه
5. Pathological personality traits	ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک
6. Antagonism	ستیزه‌گری
7. Aetachment	بریدگی (گسیختگی)
8. Disinhibition	مهارگسیختگی

همچنین مشخص شد که مهارگسیختگی پیش‌بینی‌کننده واریانس سه‌گانه‌های بی‌تفاوتی اخلاقی است. این یافته با تعریف اولیه ارائه‌شده برای مهارگسیختگی که بیان می‌کند که مهارگسیختگی با ویژگی‌هایی نظیر عدم مسئولیت‌پذیری، تکانش‌گری و هیجان‌طلبی رابطه دارد (۶) و این دیدگاه که مهارگسیختگی بازتاب‌دهنده‌ی سیستم تجسم مزیت و خطر طولانی‌مدت است همسو است. به‌طور کلی، بر اساس مدل سیستم‌های انطباقی^۲، مهارگسیختگی سیستم مزیت و خطر، انرژی و توجه فرد را بر به‌حداکثر رساندن تجربیات فوری در پاسخ به بلا تکلیفی درباری شرایط آینده متمرکز می‌کند (۲۹). بنابراین، افراد دارای سطح بالای مهارگسیختگی عموماً از رفتارهای غیراخلاقی به‌عنوان ابزاری برای برآورده کردن خواسته‌هایشان استفاده می‌کنند. این مسئله می‌تواند به این دلیل باشد که این افراد نمی‌توانند پیامدهای آینده رفتارهایشان را پیش‌بینی کنند.

به‌علاوه مشخص شد که گسیختگی در تبیین واریانس خشم، حسادت و شهوت نقش دارد. یافته‌های یک مطالعه نشان داد که گسیختگی فقط تبیین‌کننده واریانس حسادت شیرانه و تنبلی است (۳). این مسئله می‌تواند با در نظر گرفتن گسیختگی به‌عنوان صفتی که بازتاب‌دهنده‌ی طبقه‌ی درون‌گرایی/عاطفه‌ی مثبت پایین در سیستم دستیابی به منابع باشد، تبیین گردد. در این سیستم برانگیختگی در موقعیت‌های دستیابی به منابع، بازداری شده درحالی‌که در موقعیت‌های از دست دادن منابع، بازداری نمی‌شود. به عبارت افراد حاضر در طبقه‌ی درون‌گرایی/عاطفه-ی مثبت پایین مشکلاتی را در تجربه کردن لذت در موقعیت‌هایی که دستیابی به منابع و از دست دادن منابع با هم‌روی می‌دهند، دارند (۲۹). بنابراین، افراد دارای گسیختگی، عموماً محرک‌ها و انگیزه‌های کافی برای استفاده از رفتارهای غیراخلاقی را ندارند، زیرا این افراد مشکلاتی در تجربه کردن لذت در چنین موقعیت‌هایی دارند. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های پیشین که نشان داده‌اند که افراد دارای گسیختگی عموماً دچار آنهدونیا (بی‌لذتی) هستند (۳۰) همسو است.

باین‌حال این پژوهش دارای محدودیت‌هایی است. افراد مبتلابه ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک ممکن است بینش محدودی نسبت به رفتار خود داشته باشند. برای مثال ممکن است چنین افرادی ممکن است در تشخیص میزان حرص یا حسادت خود ناتوان باشند. دومین محدودیت این پژوهش این است که مدل ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک مبتنی بر DSM-5 که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت محدودیت‌هایی دارد و نمی‌تواند همه سطوح ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک را پوشش دهد. برای مثال محققان معتقدند که این مدل سطحی از ستیزه‌گری را معرفی می‌کند که نشان‌دهنده سطح پایین توافق‌پذیری است، اما نتوانسته است سطح بالای توافق‌پذیری را که ممکن است آن‌هم پاتولوژیک باشد را در برگیرد. آن‌گونه که در این پژوهش مشخص شد افزایش در رشد و گسترش گناهان کبیره و بی‌تفاوتی اخلاقی ویژگی‌های شخصیت پاتولوژیک نقش دارند، این نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیک ممکن است پیامدهای مهمی برای درمان مسائل و مشکلات اخلاقی در شرایط

9. Zeigler-Hill V, Mandracchia JT, Dahlen ER, Shango R, Vrabel Jk. (2017). Pathological personality traits and criminogenic thinking styles. *Personality and Individual Differences*; 110: 41-48.
10. Noser AE, Zeigler-Hill V, Vrabel JK, Besser A, Ewing TW, Southard AC. (2015). Dark and immoral: The links between pathological personality features and moral values. *Personality and Individual Differences*; 75: 30-35.
11. Carlotta D, Krueger RF, Markon KE, Borroni S, Frera F, Somma A, Fossati A. (2015). Adaptive and maladaptive personality traits in high-risk gamblers. *Journal of Personality Disorders*; 29(3): 378-392.
12. Anderson JL, Sellbom M, Wygant DB, Salekin RT, Krueger RF. (2014). Examining the associations between DSM-5 Section III antisocial personality disorder traits and psychopathy in community and university samples. *Journal of Personality Disorders*; 28(5): 675-697.
13. Risser S, Eckert K. (2016). Investigating the relationships between antisocial behaviors, psychopathic traits and moral disengagement. *International Journal of Law and Psychiatry*; 45: 70-74.
14. Rasaei Z, Ahi G, Mansouri A. (2018). The role of dark triad of personality in the prediction behavioral risk-taking and moral disengagement. *Biannual Journal of Clinical Psychology & Personality*; 16(1): 83-92. (In Persian).
15. Jones BD, Woodman T, Barlow M, Roberts R. (2016). The darker side of personality: narcissism predicts moral disengagement and antisocial behavior in sport. *Human Kinetics Journal*; 31(2): 109-116.
16. Egan W, Hughes N, Palmer Ej. (2015). Moral disengagement, the dark triad, and unethical consumer attitudes. *Personality and Individual Differences*; 76: 123-128.
17. Rubio-Garay F, Amor PJ, Carrasco MA. (2017). Dimensionality and psychometric properties of the Spanish version of the mechanisms of moral disengagement scale (MMDS-S). *Revista de Psicopatología y Psicología Clínica*; 22(1): 43-54.
18. Kokkinos CM, Voulgaridou L, Markos A. (2016). Personality and relational aggression: Moral disengagement and friendship quality as mediators. *Personality and Individual Differences*; 95: 74-79.
19. De Caroli ME, Falanga R, Sagone E. (2014). Prosocial behavior and moral reasoning in italian adolescents and young adults. *Research in Psychology and Behavioral Sciences*; 2(2):48-53.
20. Bandura A, Barbaranelli C, Caprara GV, Pastorelli C. (1996). Mechanisms of moral disengagement in the exercise of moral agency. *Journal of Personality and Social Psychology*; 71(2): 364-374.
21. Gutierrez F, Aluja A, Peri JM, Calvo N, Ferrer M, Bailles E. (2017). Psychometric properties of the Spanish PID-5 in a clinical and a community sample. *Assessment*; 24(3):326-336.
9. Negative Affect عاطفه منفی
10. Psychoticism روان‌پریش گرای
11. Disengagement by depersonalization بی‌تفاوتی از طریق شخصیت زدایی
12. Disengagement by irresponsibility بی‌تفاوتی از طریق بی‌مسئولیتی
13. Disengagement by rationalization بی‌تفاوتی از طریق عقلانی سازی
14. Callous-unemotional traits ویژگی‌های سنگدلانه-عدم هیجان
15. Impersonal utilitarian moral judgments قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه شخصی
16. Personal utilitarian moral judgments قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه غیرشخصی
17. General Aggression Model مدل پرخاشگری عمومی
18. Social Cognitive Theory of the Moral Self نظریه ی شناختی اجتماعی خود اخلاقی
19. Cognitive and affective perspective taking دیدگاه گیری شناختی و عاطفی
20. Adaptive systems سیستم‌های انطباقی

References

1. Zeigler-Hill V, Besser A, Cronin S, Vrabel Jk. (2018). Pathological personality traits and utilitarian moral judgments. *Journal of Social and Clinical Psychology*; 37(3): 182-200.
2. Ataii M. (2009). *Ethics in the Quran*. 1sted. Mashhad: Astan Quds Razavi Publishing House. (In Persian).
3. Vrabel Jk, Zeigler-Hill, V, McCabe GA, Baker AD. (2018). Pathological personality traits and immoral tendencies. *Personality and Individual Differences*; 140: 82-89.
4. Ritchie MB, Forth AE. (2016). Without concern: Predicting personal-moral transgressions from psychopathy and gender. *Personality and Individual Differences*; 94:247-252.
5. Afrah H, Ahi Q. (2019). Model of utilitarian moral judgment in the relationship with the dark triad: The mediating role of honesty/humility and empathy. *Ethics in Science and Technology*;15(3). (In Persian).
6. Krueger RF, Derringer J, Markon KE, Watson D, Skodol AE. (2012). Initial construction of a maladaptive personality trait model and inventory for DSM-5. *Psychological Medicine*; 42(9):1879-1890.
7. Pinheiro da Costa H, Vrabel JK, Zeigler-Hill V, Vonk J. (2018). DSM-5 pathological personality traits are associated with the ability to understand the emotional states of others. *Journal of Research in Personality*; 75: 1-11.
8. Gongora VC, Solano AC. (2017). Pathological personality traits (DSM-5), risk factors, and mental health. *SAGE Journals*; 7(3):1-10.

- Characteristics with Ethical Leadership. Ethics in science and Technology. 9(3): 1-9. (In Persian).
27. Gini G, Pozzoli T, Bussey K. (2015). Moral disengagement moderates the link between psychopathic traits and aggressive behavior among early adolescents. Merrill-Palmer Quarterly; 61(1): 51-67.
28. Eisenberg, N. (2000). Emotion, regulation, and moral development. Annual Review of Psychology; 51: 665-697.
29. Harkness AR, Reynolds SM, Lilienfeld SO. (2014). A review of systems for psychology and psychiatry: Adaptive systems, personality psychopathology five (PSY-5), and the DSM-5. Journal of Personality Assessment; 96(2):121-139.
30. Hopwood CJ, Schade N, Krueger RF, Wright AG, Markon KE. (2013). Connecting DSM-5 personality traits and pathological beliefs: Towards a unifying model. Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment; 35(2):162-172.
22. Nayeri V, Soraya S, Kamalzadeh L, Shariat S V, Borghei S M, Bayat E. (2017). Translation and Psychometric of Personality Disorders Inventory According to DMS-V. Qom Univ Med Sci J; 10 (12):87-89. (In Persian).
23. Djeriouat H, Tremolier B. (2014). The dark triad of personality and utilitarian moral judgment: The mediating role of honesty/humility and harm/care. Personality and Individual Differences; 67: 11-16.
24. Niemi L, Young L. (2013). Caring across boundaries versus keeping boundaries intact: Links between moral values and interpersonal orientations. PloS ONE; 8(12): 1-12.
25. Zahiri A, Babamiri M, Arshadi N, Neysi AK. (2014). Personality and organizational variables as predictions of moral leadership. Ethics in science and Technology. 9(4): 1-9. (In Persian).
26. Mahmoodikia, M, Baharloo M, Arshadi N. (2014). Investigating the Relationship of Personality